

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

OBRAĆANJE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

PREDSJEDNIK

Haag, 18. jun 2010.

Obraćanje sudije Patricka Robinsona, predsjednika Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija 18. juna 2010.

Čast mi je da se danas pojavim pred vama u svojstvu predsjednika Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i da to učinim pod predsjedavanjem Meksika. Čestitam Meksiku na preuzimanju predsjedavanja i zahvaljujem se predsjedniku Savjeta na pažnji koju poklanja pitanjima koja se tiču Međunarodnog suda.

Moje obraćanje danas biće kratko pošto su detalji mjera koje je Međunarodni sud preduzeo u cilju okončanja svog mandata izneseni u mom polugodišnjem pismenom izvještaju koji vam je uredno dostavljen.

Ovo je četvrti put da se kao predsjednik Međunarodnog suda pojavljujem pred Savjetom bezbjednosti kako bih izvijestio o mjerama koje smo preduzeli na provođenju strategije okončanja rada Suda.

Kao što se može vidjeti iz izvještaja, Međunarodni sud je nastavio da radi što je efikasnije i ekspeditivnije moguće u skladu s najvišim međunarodnim standardima zakonitosti. Međunarodni sud je sada započeo sva preostala suđenja i paralelno vodi postupke u deset suđenja, u tri sudnice. Sud je uspio to da to uradi tako što je, između ostalog, udvostručio sudije i osoblje tako da oni istovremeno rade na više od jednog predmeta. Međutim, došlo je do značajnog kašnjenja u rasporedu suđenja. Za to kašnjenje postoje valjani i neizbježni razlozi, a u izvještaju se jasno iznose svi faktori u vezi sa svakim predmetom pojedinačno koji su doveli do izmijenjenih procjena okončanja rada. Nije nikakvo iznenađenje da su udvostručavanje sudija i osoblja faktori koji su doprinijeli tome. Raspoređivanje pretresa, razmatranja i konsultacija otežava potreba da se uzmu u obzir obaveze sudija i osoblja u drugim predmetima.

Mora se naglasiti da raspored suđenja koji pravi Međunarodni sud nije nimalo sličan autobuskom redu vožnje. On je, u najboljem slučaju, prognoza podložna stalnim izmjenama u zavisnosti od smjera u kojem suđenja idu. Predviđeni datumi okončanja rada izneseni u rasporedu suđenja procjenjuju se na osnovu faktora koji su pod kontrolom Suda. Međutim, pojavljuju se i nepredvidljivi faktori van kontrole Suda koji za posljedicu imaju neizbježna odlaganja. Naprimjer, bilo bi nemoguće predvidjeti smrt glavnog branioca u predmetu *Stanišić i Simatović*, preokret u predmetu *Šešelj* kada je optuženi odlučio da u ovoj fazi postupka iznese odbranu; opsežno parničenje u predmetu *Gotovina i drugi* koje je bilo posljedica istraga koje je provela Vlada Hrvatske; ili zahtjev tužioca da izmijeni optužnicu kako bi uključio značajne nove optužbe uoči samog početka suđenja, kao što je to bio slučaj u predmetu *Tolimir*. Najvažnije, u predmetima *Prlić i drugi*, *Stanišić i Simatović*, *Stanišić i Župljanin*, *Karadžić* i *Šešelj*, nije se moglo predvidjeti da će vlasti Srbije otkriti nove dokaze, odnosno 18 vojnih bilježnica koje je Ratko Mladić navodno vodio od 1991. do 1995. godine. Otkriće tih novih dokaza može imati znatan uticaj na predviđene datume okončanja sedam od devet suđenja koja su u toku. Stoga, moram naglasiti da je raspored koji vam danas predstavljam prognoza podložna izmjeni.

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Još jedan vrlo značajan razlog za kašnjenje u rasporedu suđenja Međunarodnog suda je alarmantna stopa odliva osoblja, zajedno s činjenicom da je Međunarodni sud, u periodu na koji se ovaj izvještaj odnosi, vodio deset suđenja istovremeno, s brojem osoblja prikladnim za šest suđenja. Time se svalio ogroman teret i na osoblje i na sudije, koji je dodatno otežan stalnim odlaskom jako iskusnog osoblja Suda koje traži sigurnije zaposlenje na nekom drugom mjestu. Odliv osoblja, i očajnička potreba da se hitno djeluje kako bi se taj odliv zaustavio, jedan je od faktora koji sam iznova naglašavao što sam više mogao u svojim ranijim obraćanjima Savjetu bezbjednosti i Generalnoj skupštini. Iskreno, ne znam šta bih još mogao da učinim ili kažem kako bih vam skrenuo pažnju na to pitanje. Ponavljam da osoblje *odlazi* s Međunarodnog suda dinamikom od tri zaposlena svakih pet dana zbog sigurnijeg zaposlenja u drugim institucijama, često pri Ujedinjenim nacijama. Stoga vas moram upozoriti da taj faktor, kao što se vidi iz izvještaja, nepovoljno utiče na ekspeditivno okončanje skoro svih suđenja. A biće i gore. Naša suđenja će se dodatno odgoditi zbog odliva osoblja.

Postoje mjere koje se mogu poduzeti. Prva je da se odobre stalni ugovori za naše osoblje, koji bi ih potakli da ostanu na Međunarodnom sudu do završetka njihovog rada. Osjećali bi se sigurno kada bi znali da će, u slučaju da ih Ujedinjene nacije ne mogu postaviti na drugo radno mjesto prije ukidanja njihovih radnih mjesta, ipak dobiti nadoknadu i da će im ta nadoknada dati više vremena koje im je potrebno za pronalaženje drugog radnog mjesta. Iz razgovora s osobljem znam da bi im odobrenje stalnih ugovora bio ogroman poticaj da ostanu na Međunarodnom sudu do okončanja njihovog rada. Međutim, iako su mnogi članovi osoblja Suda stekli uslove da budu razmatrani za dobijanje stalnih ugovora u skladu s pravilima i propisima Ujedinjenih nacija, morao sam se vrlo jako boriti da osiguram da se to pravo poštuje. Prvo se tvrdilo da će naše osoblje biti isključeno pod izgovorom da je to osoblje institucije UN-a sa ograničenim mandatom, a ne osoblje Ujedinjenih nacija kao takvo. Nakon što sam energično lobirao protiv takve diskriminacije našeg osoblja, njihovo pravo da budu uzeti u razmatranje za dobijanje stalnog ugovora sada se poštuje. Ipak, bojim se da će na kraju dana naše osoblje biti diskriminisano i da će mu biti uskraćeni stalni ugovori na diskriminatornim osnovama. Pozivam Savjet bezbjednosti da pomogne Međunarodnom sudu kako bi osigurao da se to ne desi. To neće samo nanijeti veliku štetu našem osoblju, već će imati i izuzetan uticaj na mogućnost Međunarodnog suda da okonča svoj mandat što je ekspeditivnije moguće, zato što će naše osoblje nastaviti da odlazi.

Druga mjera koja može da se usvoji je provođenje Rezolucije Generalne skupštine A/RES/63/256 iz decembra 2008., kojom je Međunarodni sud ovlašten da ponudi ugovore osoblju u skladu s planiranim smanjenjem pozicija i trenutnim rasporedom suđenja. Tu mjeru je usvojila Generalna skupština kako bi se Međunarodnom sudu omogućilo da osoblju ponudi mjeru sigurnosti zaposlenja. U pozadini te Rezoluciju bio je prijedlog Međunarodnog suda za doplatu za zadržavanje osoblja. To je odbijeno i, zauzvrat, Rezolucija Generalne skupštine br. 256 je uključila mjeru koja nije bila finansijske prirode. Ipak, ta mjera nije provedena jer budžetske vlasti u sjedištu Ujedinjenih nacija smatraju da Međunarodni sud ne može osoblju da ponudi ugovore koji nisu vezani za odobrene budžetske podneske. Kao što sam objasnio u svom izvještaju, kada mi je Sindikat Međunarodnog suda skrenuo pažnju na tu Rezoluciju, obratio sam se Međunarodnoj komisiji za civilnu službu – koja je bila uključena u postupak koji je doveo do usvajanja Rezolucije – kao i članovima Petog odbora i zatražio da mi objasne šta ta Rezolucija znači. Svaka osoba koju sam konsultovao mi je rekla da Rezolucija omogućava Međunarodnom sudu da ponudi ugovor u skladu s rasporedom suđenja. Naizgled, to je upravo ono što ta Rezolucija odobrava, ali Međunarodni sud to ne može da sprovede bez jasnog ovlaštenja Ureda kontrolora, jer je fiskalna odgovornost prema sekretaru jedino delegirano ovlaštenje. Kako čelni organ tijela kao što je UN, Generalna skupština, čije su članice države iz cijeloga svijeta, može usvojiti jednu rezoluciju čiji su jezik i svrha nedvosmisleni i na osnovu koje konstitutivna tijela, kao što je Međunarodni sud, prave planove - samo da bi im budžetske vlasti u Njujorku rekle da ta rezolucija ne znači ono što je njom jasno rečeno? Međunarodnom sudu je nanesena ogromna šteta ovakvim

pogrešnim korakom u organizaciji Ujedinjenih nacija. Sud ne može ponuditi ugovore u skladu s trenutnim rasporedom suđenja i on, prema tome, ne može da zadrži ključno osoblje. Ustvari, čudna posljedica toga je da UN neće sprovesti rezoluciju Generalne skupštine u skladu s njenom jasnom interpretacijom. To mora imati posljedicu po upravljanje i efikasnost Organizacije u cjelini. Ono što nam sad govore visoke vlasti je da ta Rezolucija znači samo to da Međunarodni sud može da ponudi ugovore, ali da se to mora učiniti u okviru sredstava koja su predviđena budžetom. Ali Međunarodni sud je to uvijek mogao da učini. Ovo stanje konfuzije bilo bi smiješno, kad ne bi imalo tako bolne i strašne posljedice po rad Međunarodnog suda u ovako presudno važnoj fazi njegovog postojanja. Ono što nam sad treba je pragmatično rješenje kako bismo se izvukli iz institucionalnog zbrke u kojoj smo se našli usljed neslaganja između Generalne skupštine i administracije. Tražim od Savjeta bezbjednosti da pomogne Međunarodnom sudu koliko može kako bi se riješio problem tumačenja i provođenja ove Rezolucije Generalne skupštine - jer sasvim je sigurno da će nesprovođenjem mjera, kao što je ova iznesena u Rezoluciji, kojima bi se pomoglo u zadržavanju osoblja, datumi okončanja rada Međunarodnog suda protegnuti još dalje u budućnost.

Treća mjera koja se može usvojiti kako bi se Međunarodnom sudu pomoglo da zadrži svoje osoblje - i tako okonča svoj rad - jeste novčana nadoknada po okončanju službe koju je preporučila Međunarodna komisija za civilnu službu a koju još razmatra Peti odbor.

Na kraju, rješenje pitanja novog režima ugovora na neodređeno vrijeme - i uključivanje osoblja Međunarodnog suda u taj režim - imalo bi nevjerovatno blagotvoran uticaj na mogućnost Međunarodnog suda da zadrži neophodno osoblje.

Sve su to pitanja za koja se ja, kao predsjednik Međunarodnog suda, borim. Ali, da bi bio uspješan, Međunarodnom sudu je potrebna snažna politička podrška. Pozivam Savjet bezbjednosti da odmah poduzme mjere i obezbijedi da se ta pitanja riješe. Ja mogu samo da ponovim svoje upozorenje da će nepreduzimanje hitnih mjera za ublažavanje tempa odlaska zaposlenih na Međunarodnom sudu imati dalekosežne posljedice na sposobnost Međunarodnog suda da ispuni svoj mandat što je ekspeditivnije moguće. Situacija će se samo pogoršati.

Usljed kašnjenja u rasporedu suđenja, Međunarodni sud je poduzeo hitne mjere da sudi što je moguće više kako bi se umanjile posljedice tog kašnjenja.

Ponovo sam sazvao Radnu grupu za ubrzavanje vođenja postupaka da po treći put razmotri praksu Međunarodnog suda kako bi utvrdila da li se u naš rad mogu uvesti daljnja poboljšanja. Radna grupa je 21. maja 2010. podnijela svoj izvještaj u kom je preporučila niz reformi postupaka Međunarodnog suda, o čemu su sudije diskutovale 7. juna 2010. na vanrednoj plenarnoj sjednici koja je sazvana isključivo u tu svrhu. Sudije sad aktivno integrišu te reforme u tekuća suđenja.

Napominjem da je problem odliva osoblja toliko ozbiljan da je u svom izvještaju Radna grupa izrazila najdublju zabrinutost zbog uticaja koji odlazak osoblja ima na brzinu suđenja i na mogućnost sudskih vijeća da procesuiraju dokaze i zahtjeve u predmetima pred njima. Radna grupa je preporučila da uprava Međunarodnog suda učini sve što može da zadrži iskusno osoblje.

Radna grupa za nepoštovanje suda, Komisija za Pravilnik i sudije rade zajedno na usvajanju novog pravila o postupku i dokazima - pravila *92quinquies*— kako bi se regulisalo usvajanje dokaza na suđenju kad svjedoci nisu dostupni usljed zastrašivanja i potkupljivanja. Ta novina u proceduri će omogućiti da se ključni postupci nastave čak i tamo gdje postoje pokušaji da se utiče na provođenje pravde.

Žalbeno vijeće takođe nastoji da ubrza svoje postupke tako što nacrtu presuda u predmetima protiv više optuženih organizuje u skladu s tematikom a ne po pojedinačnim žalbama, kako bi se izbjeglo ponavljanje zadataka i analiza; tako što efikasnije i kontinuirano saraduje sa Službom za jezičke i konferencijske usluge kako bi se ocijenio napredak i utvrdila potreba da se zahtijeva davanje prioriteta određenim prevodima; i tako što radi na planu premještanja u odnosu na broj i nivo osoblja koje će biti potrebno u žalbenim postupcima sve do kraja 2014.

Još jedno pitanje na kojem vam ponovo skrećem pažnju je obeštećenje žrtava. Kako bi doprinijela trajnom miru u bivšoj Jugoslaviji, pravda mora biti ne samo retributivna, već mora pomoći obnavljanju života. Međunarodni krivični sud (MKS) i 111 država koje su ratifikovale Rimski statut prihvataju značaj kompenzacije za žrtve ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida - i Ujedinjene nacije moraju učiniti to isto. Stoga vas pozivam da preduzmete korake i uspostavite, kao što je to učinio MKS, fond za žrtve zločina koji spadaju u nadležnost Međunarodnog suda, koji bi bio komplementaran krivičnim suđenjima pred Međunarodnim sudom, tako što bi žrtvama pružio potrebna sredstva da ponovo izgrade svoje živote.

Posljednje pitanje na koje želim da vam skrenem pažnju je mandat sudija, pitanje koje trenutno razmatrate. Isto kao što osoblje treba sigurnost zaposlenja, tako to trebaju i naše sudije. I ja vas molim da imate na umu prednosti koje za strategiju okončanja rada ima odobravanje mandata sudijama u skladu s procjenama okončanja rada s kojim sam vas upoznao kroz pismo generalnom sekretaru - do 2013. g. za one sudije čija će suđenja i žalbeni postupci trajati do tada i do 2014. g. za preostale sudije Žalbenog vijeća. Jednostavno nije razumno postaviti sudije na predmete koji će trajati duže od njihovog mandata. Propust da se sudijama pruži sigurnost zaposlenja ne motiviše ih da rade išta više nego sad. Naprotiv, mnogo je veća mogućnost da će sudije kao posljedica toga tražiti mogućnost zaposlenja na nekom drugom mjestu gdje se s njima postupa s više poštovanja i dostojanstva.

Na kraju, želim da ponovim da je Međunarodni sud čvrsto privržen okončanju zadatka koji mu je povjeren - kako bi mir, pravda i pomirenje prevladali na području bivše Jugoslavije. Mi na Međunarodnom sudu prihvatili smo tu odgovornost od Savjeta bezbjednosti zato što vjerujemo u tu misiju. Međutim, trebamo više podrške od našeg matičnog organa, odnosno vas, Savjeta bezbjednosti. Mi visimo o tankoj niti, a vi treba da nam bacite pojas za spasavanje. I moram vam reći ovo vrlo otvoreno: ukoliko nam ne pomognete mjerama za zadržavanje osoblja, ti će biti kontraproduktivno jer će suđenja trajati duže, žalbeni postupci će trajati duže i životni vijek Međunarodnog suda će biti mnogo duži.

Stoga još jednom pozivam Savjet bezbjednosti da radi aktivno zajedno s drugim nadležnim organima Ujedinjenih nacija na iznalaženju značajnih mjera za zadržavanje osoblja i to pod hitno, konkretno na načine koje sam pomenuo ovdje danas.

Hvala vam na pažnji.